„აუტიზმის სპექტრის დარღვევების მენეჯმენტის მახასიათებლები და გამოწვევები საქართველოში არსებული პოლიტიკა, პროგრამები და შესაძლებლობები“

მაგისტრანტი: ცხადაია ანანო

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის

ბიზნესის, ტექნოლოგიისა და განათლების ფაკულტეტის,

ჯანდაცვის პოლიტიკისა და მენეჯმენტის *მაგისტრის*

აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ქეთევან გოგინაშვილი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2025

სარჩევი

განაცხადი 3

აბსტრაქტი 4

Abstract 5

შესავალი 6

ძირითადი პრობლემები საქართველოში 7

მიზანი 9

საკვლევი კითხვები 9

ჰიპოთეზა 9

ამოცანები 10

ლიტერატურის მიმოხილვა 11

- აუტიზმის სპექტრის აშლილობის ზოგადი დახასიათება 11
- თერაპიული ინტერვენციები და პროგრამები 15
- საერთაშორისო გამოცდილება 19
- საქართველოს კონტექსტი: არსებული პრაქტიკა და გამოწვევები 23
- ოჯახისა და სოციალური გარემოს გავლენა 28
- საიდან დაიწყო ყველაფერი საქართველოში 30
- მკურნალობის მეთოდები 32

კვლევის მეთოდოლოგია 33

რაოდენობრივი კვლევის ანალიზი 35

დასკვნა 49

რეკომენდაციები 55

ბიბლიოგრაფია 57

განაცხადი

„მე კვლევის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორის მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წადგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად“.

სახელი,გვარი: ცხადაია ანანო

ხელმოწერა: ა. ცხადაია

თარიღი: 25/5/2025

აბსტრაქტი

აუტიზმის სპექტრის დარღვევების (ASD) მენეჯმენტი წარმოადგენს გლობალურ გამოწვევას, რომელიც მოითხოვს მულტიდისციპლინარულ მიდგომას, სახელმწიფო პოლიტიკის აქტიურ ჩართულობასა და ადექვატური რესურსების მობილიზებას. საქართველოში ASD-ის მქონე ბავშვების დიაგნოსტიკა, თერაპია და რეაბილიტაცია ჯერ კიდევ განვითარების ეტაპზეა. მიუხედავად იმისა, რომ არსებობს გარკვეული სახელმწიფო და არასამთავრობო პროგრამები, ინტეგრირებული განათლების შესაძლებლობები და თერაპიული სერვისები, მაინც შეიმჩნევა სისტემური ხარვეზები, რაც ართულებს როგორც ადრეულ დიაგნოსტიკას, ისე ხარისხიანი თერაპიის ხელმისაწვდომობას.

ეს ნაშრომი შეისწავლის საქართველოში აუტიზმის მართვის არსებულ მახასიათებლებს, პოლიტიკურ და ინსტიტუციურ ჩარჩოებს, არსებულ პროგრამებსა და მათ ეფექტურობას. კვლევის მიზანია არსებული პრობლემების იდენტიფიცირება და მათი გადაჭრის პერსპექტივების განხილვა, რათა გაუმჯობესდეს ASD-ის მქონე ბავშვების ცხოვრების ხარისხი და მათი საზოგადოებაში ინტეგრაციის შესაძლებლობები. მოცემული მიზნის მისაღწევად ჩატარებულია რაოდენობრივი კვლევის მეთოდი, რამაც საშუალება მოგვცა უფრო ახლოს მივსულიყავით იმ ადამიანებთან ვისაც შეხება აქვს ამ ნეიროგანვითარების მდგომარეობასთან, უფრო ნათლად დაგვენახა არსებული ხარვეზები და წარმოგვეჩინა შესაძლებლობები.

საკვანძო სიტყვები: აუტიზმის სპექტრის დარღვევა, ინტეგრირებული განათლება, თერაპიული სერვისები, შესაძლებლობები

Abstract

The management of Autism Spectrum Disorders (ASD) represents a global challenge that requires a multidisciplinary approach, active involvement of state policies, and mobilization of adequate resources. In Georgia, the diagnosis, therapy, and rehabilitation of children with ASD are still in the developmental stage. Although certain governmental and non-governmental programs, inclusive education opportunities, and therapeutic services exist, systemic shortcomings are still evident. These issues complicate both early diagnosis and access to quality therapy.

This thesis explores the current characteristics of autism management in Georgia, including political and institutional frameworks, existing programs, and their effectiveness. The aim of the research is to identify the existing problems and discuss possible solutions in order to improve the quality of life for children with ASD and enhance their integration into society. To achieve this goal, a quantitative research method was employed, allowing for closer engagement with individuals directly affected by this neurodevelopmental condition. This approach provided clearer insights into the existing gaps and revealed potential opportunities for improvement.

Keywords: Autism Spectrum Disorder, Inclusive Education, Therapeutic Services, Opportunities.